

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 22/1/2023

Sayı : 3897

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 27/01/2023 16:26
Sayı: E-120.10-1161721

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Işık kirliliği, ışığın aydınlatması istenen alanın sınırlarını aşarak ya da yanlış yönlendirilmesi sonucu oluşan rahatsız edici hissiyat olarak tanımlanmaktadır. Oluşan kirlilik, günümüzün temel sorunlarından olan enerji kaybına sebebiyet vermekte; bununla birlikte çok fazla maddi kayba ve görsel kirliliğe yol açmaktadır. Gelişigüzel ve bilinçsiz ışıklandırma yıldızların görünmesini engellemekte, astronomik araştırmalara engel teşkil etmekte, ekosistemi bozmakta ve insan sağlığı üzerinde olumsuz etkiler yaratmaktadır.

Işık kirliliği doğal hayatı tehdit etmekte, ekolojik dengenin bozulmasına, bu doğrultuda popülasyon değişikliğine ve bazı canlı türlerinin neslinin tükenmesine neden olmaktadır. Işık kirliliği göçmen kuşlar için de önemli bir tehdit oluşturmaktadır. Karanlık havalarda yıldızlardan yararlanarak yönlerini bulan kuşlar, kentlerde oluşan aşırı aydınlatma sebebiyle yönlerini kaybetmektedir. Yapılan araştırmalar, yarasa gibi karanlık alanlarda faaliyetini gerçekleştiren memeli hayvanların yanlış aydınlatma nedeniyle görme ve hissetme yeteneklerini kaybederek avlanma gibi temel zorunluluklarını dahi yerine getiremez hale geldiklerini ortaya koymaktadır. Bunun yanında birçok insan tarafında ekolojik zincirdeki yeri bilinmeyen yarasalar, geceleri ormansız alanlara tohum taşıyarak ekosistemin devamını sağlamaktadır. Kentlerdeki nüfus artışı ve ışık kirliliği sebebiyle yarasa sayısı geçmiş yıllara kıyasla azalmakta ve bu doğrultuda tohum dağıtım hızı oldukça düşmektedir. Yarasaların dağıtım yapamaması nedeniyle ekosistem ciddi zararlar görmektedir. Işık kirliliğinin deniz canlıları üzerinde de birçok olumsuz etkisi bulunmaktadır. Bazı deniz canlılarının yavrulama alışkanlıkları ışık kirliliği ya da yapay aydınlatma nedeniyle tehlikeydedir. Örneğin, normal koşullarda sahilde yumurtalarından çıkan minik kaplumbağalar, geceleri kara ile deniz arasındaki aydınlık farkından faydalanarak denize ulaşmaktadır. Sahile yakın yerleşim yerlerindeki kuvvetli aydınlatma ise maalesef ki kaplumbağaları deniz yerine tam tersi yöne yönlendirmekte ve ölümlerine sebebiyet vermektedir. Aydınlatmadaki gösteriş tutkumuz bitkileri de olumsuz etkilenmekte, bitkilerin fotosentez dengeleri bozulmaktadır.

Yapılan başka bir araştırmaya göre, doğal olarak yaprak döken ağaçlar sonbaharın başlangıcıyla yapraklarının renklerini değiştirerek kışın yapraklarını dökmeye hazırlamaktadır. Ancak yapay ışıkların etkisiyle bu ağaçlarda ritim bozukluğu gözlenmiştir. Bu ışıkların etkisiyle ağaçların yapraklarını dökmeye zamanı uzamış ve kışın yağın kar taneleri özellikle geniş yapraklı ağaçların dallarının kırılmasına sebep olmuştur.

Tüm canlıların sağlığının, flora ve faunanın korunması ve gelecek nesillere aktarılması, türlerin korunması gibi hususları kapsayan uluslararası anlaşmalar gereği ışık kirliliğine yönelik önlemlerin alınması bir zorunluluktur.

Karanlığı aydınlatma ihtiyacının temelinde güvenlik gerekçesi baskın olsa da zaman ve koşulların değişimi ile aydınlatmanın kullanım alanları ve biçimleri de değişim göstermiştir. Yapılan gözlemlerde aydınlatmanın mekanlara estetik katma amacıyla ya da mekanları belirgin hale getirmek için de kullanıldığını görülmektedir. Işıklandırılan bölgelerin artmasıyla birlikte enerji tüketiminde de artış olmuştur. Hal böyle olunca aydınlatma teknolojilerinin enerji sarfiyatını en aza indiren armatürlere yönelimi beraberinde gelmiştir. Ancak, yapay aydınlatmanın oldukça artması, yanlış armatür seçimi, yanlış miktarda ışık, yanlış yön ve yanlış zaman gibi başlıca sebepler ışık kirliliğine ve bileşenlerine neden olmaktadır.

Şehirlerdeki gelişmelere paralel olarak ilerleme gösteren ışık kirliliğinin vardığı noktadan geri adım atabilmesi ciddi zaman ve yatırım gerektirmektedir. Dolayısıyla iyileştirme çabalarının hızlanması, küresel ısınmanın ve su sorununun baş gösterdiği bu dönemde enerji sarfiyatının azaltılması için, yanlış aydınlatma uygulamalarının bir an evvel önüne geçilmesi gerekmektedir. Ülkemizde artan ışık kirliliği sorunları ve çözüm önerilerinin araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98., TBMM İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri kapsamında Meclis Araştırması açılması konusunda gereğini arz ve teklif ederiz.

NEUR BAYRAZTUTAN
ARTVIN MİLLETVEKİLİ

Maahir POLAT
İzmir Milletvekili

Gamze TAECİER
Ankara Mv.

Burhanettin Bulut
7. P

Ömer Fethi GÜREL
Niğde Mv.

Ayhan Barut
Adana Mv

Av. Mahmut TANAL
İSTANBUL MİLLETVEKİLİ

TACETTİN BAKIR
İzmir Mv

Seyit Torun
Ordu Mv.

3897
.....

